

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
VÉDELMI-BIZTONSÁGI SZABÁLYOZÁSI ÉS KORMÁNYZÁSTANI
KUTATÓMŰHELY

VÉDELMI-BIZTONSÁGI SZABÁLYOZÁSI ÉS
KORMÁNYZÁSTANI MŰHELYTANULMÁNYOK

2022/43.

PETRUSKA FERENC

Tálib hatalomátvétel lehetséges közvetett hatása a védelmi szabályozásra

Rólunk

A műhelytanulmány (working paper) műfaja lehetőséget biztosít arra, hogy a még vállaltan nem teljesen kész munkák szélesebb körben elérhetővé váljanak. Ezzel egyrészt gyorsabban juthatnak el a kutatási részeredmények a szakértői közönséghez, másrészt a közzététel a végleges tanulmány ismertségét is növelheti, végül a megjelenés egyfajta védettséget is jelent, és bizonyítékot, hogy a később publikálandó szövegben szereplő gondolatokat a working paper közzétételekor a szerző már megfogalmazta.

A Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Műhelytanulmányok célja, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely küldetéséhez kapcsolódó területek kutatási eredményeit a formális publikációt megelőzően biztosítsa, segítve a láthatóságot, a friss kutatási eredmények gyors közzétételét, megosztását és a tudományos vitát.

A beküldéssel a szerzők vállalják, hogy a mű megírásakor az akadémiai őszinteség szabályai és a tudományosság általánosan elfogadott mércéje szerint jártak el. A sorozatban való megjelenésnek nem feltétele a szakmai lektorálás.

A műfaji jellegből adódóan a leadott szövegekre vonatkozó terjedelmi korlát és egységes megjelenési forma nincs, a szerzőtől várjuk az absztraktot és a megjelentetni kívánt művet oldalszámozással, egységes hivatkozásokkal.

A szerző a beküldéssel hozzájárul, hogy a művét korlátlan ideig a sorozatban elérhetővé tegyék, továbbá vállalja, hogy a working paper alapján megírt végleges szöveg megjelenési helyéről a szerkesztőséget legkésőbb a megjelenéssel egy időben értesíti.

A kiadvány ötletét az MTA Jogtudományi Intézet Law Working Papers sorozatának sikeréből merítettük.

Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Műhelytanulmányok 2022/43

Szerző:

Dr. Petruska Ferenc alezredes PhD, egyetemi docens, Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Szerkesztő:

Dr. Kádár Pál PhD dandártábornok

Kiadja

Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely

Kiadó képviselője

Dr. Kádár Pál PhD dandártábornok

ISSN szám

2786-2283

A kézirat lezárva: 2022. november 30.

Elérhetőség:

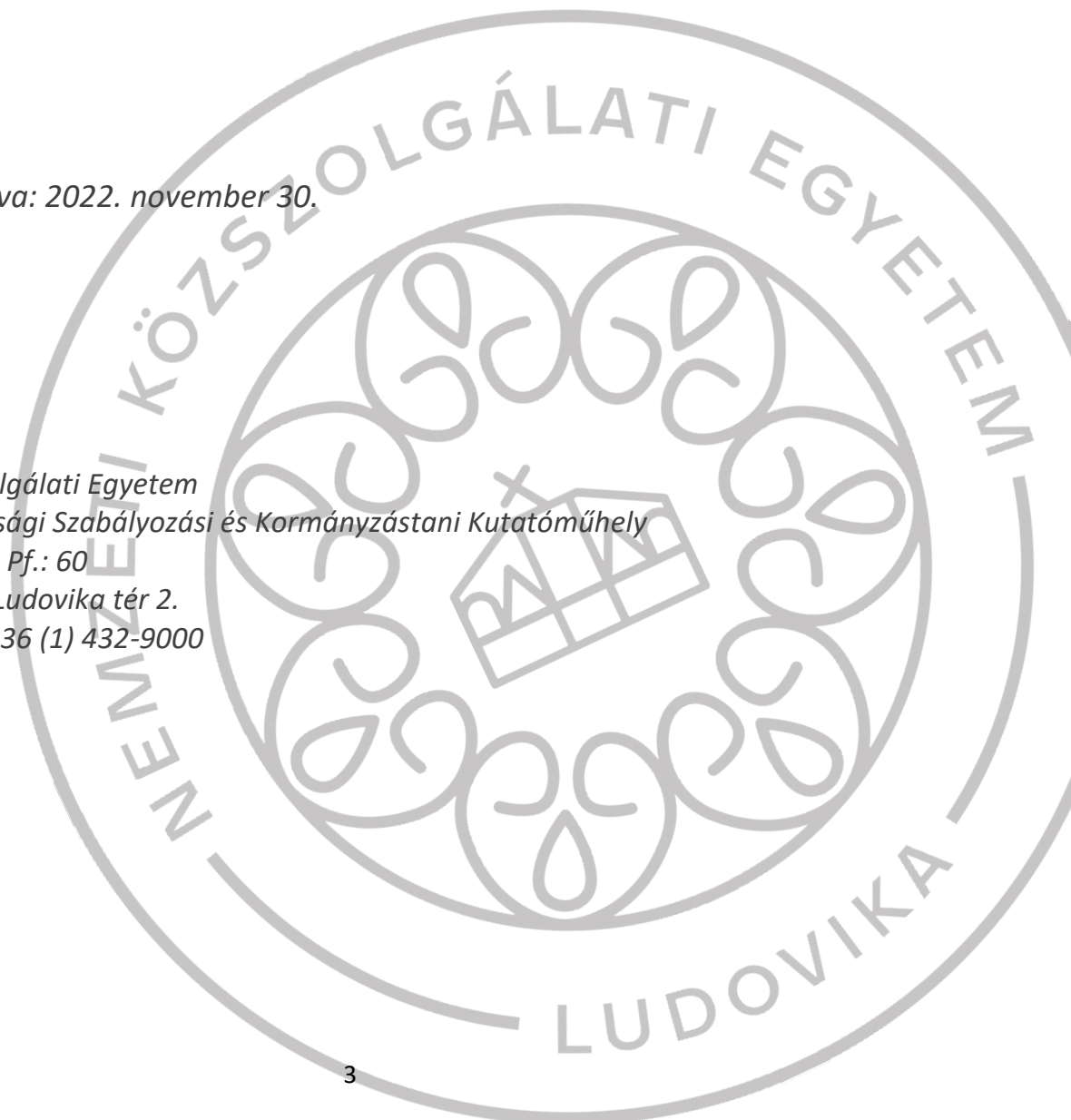
Nemzeti Közszolgálati Egyetem

Védelmi-Biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Kutatóműhely

1441 Budapest, Pf.: 60

Cím: 1083 Bp., Ludovika tér 2.

Központi szám: 36 (1) 432-9000

A TÁLIB HATALOMÁTVÉTEL LEHETSÉGES KÖZVETETT HATÁSA A VÉDELMI SZABÁLYOZÁSRA²

1. Bevezetés

2021 szeptemberében a COVID-19 okozta pandémia és ennek következtében kialakult gazdasági reakció, valamint az afganisztáni események miatt vélelmezhető volt egy újabb migrációs hullám megindulása. Ez azzal a veszéllyel is járt, hogy a bevándorlók tömegei az iszlamisták számára kiváló lehetőséget adnak majd eljutni Európába.³ Magyarország Kormánya emiatt a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet meghosszabbításáról döntött. A jelen tanulmány célja annak vizsgálata, hogy a védelmi szabályzás hogyan módosult a rendkívüli migrációs nyomás következtében.

2. Migráció a szomszédos országokba

1979 előtt az afgánok Iránba és Pakisztánba irányuló népességmozgása hosszú múltra tekint vissza. Az elsődleges tényező az afgánok számára, hogy ezeket az országokat választották befogadónak, az etnikai kötődés volt. A pasztunok megosztottak Pakisztán és Afganisztán határán: a pakisztáni lakosság egyötödét teszik ki az afgánok. A pasztunok határátkelése Afganisztán és Pakisztán között mindennapi jelenség. Hasonlóképpen, a hazara menekültek többsége is inkább a Quettában él, mivel erős kapcsolat fűzi őket az ebben a városban élő hazara törzsekhez. Az '60-as és '70-es években afgánok ezrei költöztek Iránba megélhetési okok miatt. Különösen az iparosítás nem biztosított elegendő munkalehetőséget a képzett és városi lakosság számára Afganisztánban.⁴ Továbbá az 1973-as olajboom újabb afgán kivándorlást indított el Iránba és más közel-keleti országokba, hogy részt vegyenek a munkaerőpiacon. Az iráni tisztviselők örömmel fogadták az afgán munkaerőt, mivel sokan közülük az építkezéseken, téglagyárakban és a mezőgazdaságban dolgoztak, az irániakhoz képest alacsonyabb fizetéssel is megelégedve. A megélhetési kényszer mellett az aszály és a termés kiesés is sokakat kényszerített Iránba. Az '70-es években Afganisztán északi és északnyugati részén az aszály és a termés kiesés miatt jelentős számú ember lépte át a határt.⁵

¹ PETRUSKA Ferenc alezredes, egyetemi docens, Nemzeti Közszerológiai Egyetem, petruska.ferenc@uni-nke.hu

² A mű TKP2021-NVA-16 számú projekt keretében, a Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból biztosított támogatással, a Tématerületi Kiválósági Program 2021 pályázati program finanszírozásában valósult meg.

³ „A Kormány Ismét Meghosszabbítja a Tömeges Bevándorlás Okozta Válsághelyzetet”, <https://kormany.hu>, 2021. szeptember 3., <https://kormany.hu/hirek/a-kormany-ismet-meghosszabbitja-a-tomeges-bevandorlas-okozta-valsaghelyzetet>.

⁴ ADELKHAH Fariba és OLSZEWSKA Zuzanna, „The Iranian Afghans”, *Iranian Studies* 40, 2 (2007. április): 137–165, <https://doi.org/10.1080/00210860701269519>.

⁵ BARLAS Ahmad Walid, „Population Movements in Afghanistan: A Historical Overview, Migration Trends under the Taliban Regime, and Future Outlooks”, MPRA Paper, 2022. augusztus 12., <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/114179/>.

1978 áprilisában Nur Mohammad Taraki átvette a hatalmat Afganisztánban, és létrehozta a kommunista kormányt. Számos reformot vezetett be, amelyek nem voltak tolerálhatók az afgán őslakosok számára. Ennek eredményeképpen egy új politikai és katonai ellenzék alakult ki, amely magában foglalta a mudzsahedeket, törzsi csoportokat és akadémiásokat. 1979-ben a Szovjetunió megszállta az országot és megbuktatta az elnököt. Az ellenzék pártok, különösen a mudzsahedek az USA támogatásával harcoltak a Szovjetunió és a szocializmus ellen Afganisztánban. A konfliktus közel egy évtizedig tartott, és közben hatalmas afgán tömeg kiáramlását okozta Iránba és Pakisztánba. Iránba költözött a legtöbb afgán, a szovjet kivonulásig a számuk elérte a 2,9 milliót.⁶ A menekültek száma folyamatosan növekedett. A migráció elsődleges oka a szovjet invázió volt. Ugyanakkor a gazdasági elszegényedés, az oktatáshoz való korlátozott hozzáférés és az egészségügyi, a kereskedelmi és ipari infrastruktúrák lerombolása, valamint a társadalmi tényezők mind-mind ösztönözték az afgánok kiáramlását.⁷ Az iráni hatóságok muszlim testvérekként fogadták a kommunista rezsim elől menekülő afgán menekültek első hullámát. Az iráni kormány elfogadta és felelősséget vállalt azzal, hogy személyi igazolványokat, hozzáférést biztosított a szociális szolgáltatásokhoz, és munkavállalási engedélyeket adott az afgánoknak.

Pakisztán vált a legkedveltebb befogadó állammá a megszállás időszakában. Az 1978. áprilisi szocialista puccs után hetekkel az afgánok Pakisztánba is kezdtek menekülni. Számuk az 1978. novemberi 12 000-ről 1980 januárjára több mint 460 000-re nőtt, sőt a harcok kiélesedésekor közel 3,5 millióan menekültek Pakisztánba. A pakisztáni Nemzeti Idegenrendészeti Ügynökség (NARA) tanulmánya szerint Karacsiban félmillió afgán él, jelentős részük az 1980-as években érkezett. A pakisztáni kormányzat pedig minden esetben az ún. nyitottság és támogatás elvét gyakorolta az afgánokkal a közös vallás okán.⁸

1989 februárjában a Szovjetunió kivonult Afganisztánból, és Mohammad Nadzsibullah maradt hatalmon. A konfliktus Najibullah rezsimje és a mudzsahedek között folytatódott. Emiatt az afgán menekültek száma 1990-ben elérte a legmagasabb szintet, 6,3 millió főt. Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) hiába próbálta a feleket békemegállapodásra ösztönözni. 1992 áprilisában a mudzsahedin erők átvették az ellenőrzést Kabul, Afganisztán fővárosa felett. A mudzsahedek győzelme felgyorsította az afgánok hazatelepítésének folyamatát Iránból és Pakisztánból. Körülbelül másfél millió menekült tért vissza önként.

Afganisztánban a polgárháború folytatódott, mert a mudzsahedek vezetői nem írták alá a hatalom megosztásáról szóló megállapodást: minden vezető túlzott hatalmi követeléssel állt elő maga, pártja és etnikai csoportja számára. Az újabb polgárháborúban számos emberi jogi jogsértés, köztük jogtalan fogva tartás, kínzás, nemi erőszak, eltűnés és bírósági eljárás nélküli gyilkosságok történtek, amelyek következtében emberek ezrei haltak meg, és számtalan ember kényszerült lakóhelye elhagyására.

1994 végén Kandaharban a pakisztáni iszlám iskolák egykori, kelet- és dél-afganisztáni pastu területekről származó tanítványaiból egy új vallási csoport formálódott "tálibok" néven. A tálib

⁶ BARR Heather, *Unwelcome guests: Iran's violation of Afghan refugee and migrant rights* (New York: Human Rights Watch, 2013).

⁷ BARLAS, „Population Movements in Afghanistan”.

⁸ Uo.

kifejezés az arab tanítvány szóból származik, utal a korábban a pastu társadalom vezető rétegének iszlám iskolákban tanulóira. Ők vették át az irányítást Kandaharban a mudzsahedinektől, majd a mozgalom gyökeret vert Helmand, Khust és Wardak tartományokban is. 1995-re a tálibok több mint 25 000 harcosra növelték katonai erőiket, és elfoglalták a legtöbb tartományt. Kabul és az északi tartományok ellenőrzéséért folytatott harc hatalmas menekültáradatot okozott. A legtöbb képzett ember, köztük kormányzati alkalmazottak, orvosok és tudósok Pakisztánba menekültek. Emellett a kisebbségi etnikumokhoz, például a hazarákhoz tartozó emberek ezrei vándoroltak el, mert tartottak a tálibok diszkriminációjától. A tálibok elől menekülő nők száma 2,6 milliőről 3,8 millióra nőtt. A menekültek nem csak a harcok, hanem talibán tömeges és diszkriminatív korlátozásai ellen is bujdosnak. Ezek leginkább a nőket, az értelmiségieket, a politikusokat és a vallási tisztségviselőket sújtották. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának jelentéséből kiderült, hogy mintegy 100 000 afgán nyújtott be menedékkérelmet európai országokba, és ebből közel 40 000 kérelmet fogadtak el.⁹

A belpolitikai „sikerek” a tálibokat önhitté tette és 2001. szeptember 11-én példátlan terrorcselekményekre ragadtatták magukat a világ legerősebb hadseregével rendelkező ország ellen. 2001 októberében az Amerikai Egyesült Államok vezetésével a nemzetközi koalíció megszállta Afganisztánt, aminek következtében a tálibok már év végére megsemmisültek. 2001 végén új kormány alakult. A villámgyors háború hatására 200-300 000 ember menekült a szomszédos országokba és azon túlra. A nemzetközi közösség elképesztő összeget fordított a négy évtizede háborúban veszteglő ország újjáépítésére. Nemzetközi adományozók 2002 és 2018 között hivatalos fejlesztési támogatásként több mint 73 milliárd USD-t, katonai támogatásként pedig 70 milliárd USD-t juttattak Afganisztánnak. Az ilyen hatalmas összegek beáramlása jelentős változásokat hozott az országba, különösen a gazdasági mutatókban. Első alkalommal a központi statisztikai hivatal 4,05 milliárd USD-re becsülte a bruttó hazai termék (GDP) volumenét. Egy évtized alatt a GDP volumene az előző évtizedben 4 milliárd dollárról 2012-re közel 20 milliárd dollárra emelkedett. Az egy főre jutó GDP megháromszorozódott: a 179 USD-ről 2002-ben 638 USD-re emelkedett 2012-ben.¹⁰ Ez a gazdasági fellendülés afgán családok ezreit motiválta Iránban és Pakisztánban, hogy visszatérjenek szülőhazájukba.

A talibán visszaszorítását követő időszakban a belső menekültek tették ki a menekültek többségét. Az aszály, a gazdasági lehetőségek hiánya és a Covid-19 pandémia kényszerítette az embereket az országhatáron belüli mozgásra. 2018-ban az aszály felgyorsította az afganisztáni költözéseket: több mint 370 000 új belső menekültet eredményezett. Ennek következtében családok ezrei költöztek vidékről városokba, hogy jobb körülményeket, munkát és humanitárius segítséget keressenek.¹¹

⁹ „Refugees From Afghanistan: The World’s Largest Single Refugee Group - Afghanistan | ReliefWeb”, 1999, <https://reliefweb.int/report/afghanistan/refugees-afghanistan-worlds-largest-single-refugee-group>.

¹⁰ „GDP per Capita (Current US\$) - Afghanistan | Data”, World Bank, 2022, <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=AF>.

¹¹ United Nations High Commissioner for, „Global Trends”, UNHCR, 2022, <https://www.unhcr.org/globaltrends.html>; UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER, „UNHCR - Refugee Statistics”,

A belső menekülthullámmal párhuzamosan évente több ezer afgán nyújtott be menedékkérelmet az Európai Unió valamelyik tagállamába. Németországba 2000 és 2004 között több mint 16 000 menedékkérelem érkezett, és 170 000 afgán kapott menekült státuszt 2015 és 2017 között. Németország után Svédországban (46 000 kérelem) és Ausztriában (41 000 kérelem) érkezett a legtöbb menedékjog iránti kérelem. További európai országok tapasztaltak 2015-ben jelentős menekült- és migrációs válságot. Több mint 1 millió migráns, főként Szíriából, Afganisztánból és Irakból nyújtott be menedékjog iránti kérelmet ezekben az országokban. Az afgánok menedékjog iránti kérelmeinek száma a 2013-as 23 ezerről 2015-ben 193 ezerre nőtt.¹²

2021-ben újabb fordulópontra, pontosabban U-kanyar következett az ország életében. Az amerikai kivonulással egy másik, még tragikusabb fejezet kezdődött. A tálibok előre nyomultak vidéken, bekerítették a tartományi és körzeti központokat, elkezdték elfoglalni a városokat. Az afgán katonák megadták magukat, a Karzai-kormány augusztus közepén összeomlott. A tálibok csekély harc árán augusztus közepére elfoglalták a fővárost is. Több ezer ember rohant a Hamid Karzai Nemzetközi repülőtérre. Az amerikai erők és szövetségesei augusztus 14-én kezdték meg kiürítési műveleteiket Kabultól: több mint 124 ezer embert evakuáltak 387 katonai és 391 polgári járatral két hét alatt. Németország 10 000 főt, köztük német állampolgárokat és afgán újságírókat, emberi jogi aktivistákat szállított el. Nagy-Britannia 5000 brit állampolgárt evakuált, valamint 8000 afgán állampolgárt és 2000 gyermeket. Kanada és Ausztrália 3700 és 4100 főt menekített ki.¹³ Ezenkívül a lakosok jelentős része megpróbált átjutni a szomszédos országokba, például Iránba, Tádzsikisztánba, Üzbegisztánba és Pakisztánba, jogszerű és illegális utakon át.¹⁴

3. Migráció Európába

Amikor a tálibok 2021. augusztus 15-én ismét hatalomra kerültek, az uniós országok különböző találkozókat szerveztek, többek között külügyminiszteri és belügyminiszteri szinten, hogy megvitassák a legújabb afganisztáni fejleményeket. Az Amerikai Egyesült Államok által kiadott közös nyilatkozat szerint a Külügyminisztérium 2021. augusztus 15-én kiadott közleményében több mint 100 ország fogad be afgánokat mióta a tálibok átvették a hatalmat.¹⁵ 2021. augusztus 31-én az EU nyilatkozatot adott ki az afganisztáni helyzetről, amelyben kiemelte, hogy prioritásként kezeli az afganisztáni kiszolgáltatott lakosság, valamint az elűdözöttek megsegítését a szomszédos országokban (Iránban és Pakisztánban). A

UNHCR, 2022, <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>; UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER, „UNHCR - Refugee Statistics”, UNHCR, 2022, <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>.

¹² „Global Trends”.

¹³ „BBC Radio 4 - Afghanistan: The Lessons of War”, BBC, 2022, <https://www.bbc.co.uk/programmes/b04pshdh>; „Taliban capture first Afghan provincial capital, in Nimroz – police | Reuters”, 2021, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/taliban-capture-first-afghan-provincial-capital-nimroz-police-2021-08-06/>.

¹⁴ „BBC Two - Afghanistan: Getting Out”, BBC, 2022, <https://www.bbc.co.uk/programmes/m001b6s3>; „Aid Group Says 4,000-5,000 Afghans Crossing into Iran Daily”, 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2021/11/10/aid-groups-says-4000-5000-afghans-crossing-into-iran-daily>.

¹⁵ „Joint Statement on Afghanistan”, *United States Department of State* (blog), 2021. augusztus 15., <https://www.state.gov/joint-statement-on-afghanistan/>.

fenyegetések és az afganisztáni bizonytalan helyzet ellenére Irán erőszakkal visszatoloncolja az afgánokat az országukba.¹⁶

Egy évvel az ország tálibok hatalomátvétele óta, és bár az afgán menekültek többségét a szomszédos országok fogadják be, az európai kormányok erőfeszítései az európai védelem biztosítására túl kevésnek bizonyultak, és túlkésőn érkeztek. Afganisztán már eddig is prioritást jelentett az Európai Unió számára a támogatás nyújtása terén. Az EU hosszú távú elkötelezettséget vállalt az afganisztáni emberek támogatása mellett, hogy növelje a béke kilátásait, a biztonságot és a jólétet. Az Európai Unió 2002 óta több mint 4 milliárd euró fejlesztési segílyt biztosított Afganisztánnak, ami az országot a legnagyobb kedvezményezettjévé teszi az Európai Uniónak.¹⁷ Röviddel Afganisztán összeomlása után az EU és tagállamai ígéretet tettek arra, hogy folytatják a helyi személyzet és a veszélyeztetett afgánok evakuálását; azóta azonban túl kevés erőfeszítést tettek az Európába való evakuálásukra. Néhány kivételtől eltekintve a tagállamok többsége mára leállította helyi személyzetének és a veszélyeztetett afgánoknak az evakuálását. Míg az Európai Unió tagállamai vállalták, hogy 2021 és 2022 között 36 000 veszélyeztetett afgánt fogadnak be humanitárius befogadás útján, addig 2022 áprilisáig ezekből a helyekből csak 28 700-at töltöttek be, többségüket Németországban. Az afgán menedékkérőkkel kapcsolatos folyamatban lévő ügyek száma áprilisban jelentősen, közel százezerre kérelemre emelkedett - derül ki az Eurostat adataiból. Az Európai Unió Menekültügyi Ügynökségének (EUAA) statisztikái szerint az afgán menedékkérők elsőfokú elismerési aránya folyamatosan csökken Európában, az áprilisi 73%-ról májusban 53%-ra, és az elismerési arány tagállamonként (tagállamonként) jelentősen eltér.¹⁸ A jelen afgán migrációt alapvetően az alábbi tényezők tartják fenn a jövőben is.

3.1. Közbiztonság

Afganisztánban jelenleg is vannak közbiztonsági hiányosságok. Számos eset látott napvilágot újságírók és nőjogi aktivisták kínzásáról, jogvédők elrablásáról, a nők oktatásának és egyéb tevékenységének korlátozásáról és korábbi kormánytisztviselők eltűnéséről. A közbiztonságnak pedig nem kedvez, hogy az Iszlám Állam megjelent Khoraszán tartományban.¹⁹

3.2. Létbizonytalanság

Balkh és Szamangan városokban készült közel háromszáz afgán fiatalal egy felmérés, amelynek eredményeként a megkérdezett fiatalok 91 százaléka azt mondta, hogy fontolgatta

¹⁶ „COI Publications”, government, European Union Agency for Asylum, 2022, <https://euaa.europa.eu/coi-publications>.

¹⁷ „Executive Summary of the Asylum Report 2022”, European Union Agency for Asylum, 2022. augusztus 31., <https://euaa.europa.eu/executive-summary-asylum-report-2022>.

¹⁸ „Joint Statement: One Year after the Country’s Takeover by the Taliban – How Did Europe Welcome Afghans in Need of Protection? | European Council on Refugees and Exiles (ECRE)”, *European Council on Refugees and Exiles* (blog), 2022. szeptember 9., <https://ecre.org/joint-statement-one-year-after-the-countrys-takeover-by-the-taliban-how-did-europe-welcome-afghans-in-need-of-protection/>.

¹⁹ „Afghanistan: Country Policy and Information Notes”, GOV.UK, 2022. április 29., <https://www.gov.uk/government/publications/afghanistan-country-policy-and-information-notes>; UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER, „UNHCR - Refugee Statistics”, 2022; „BBC Two - Afghanistan”.

már, hogy más országba vándorol, a létbizonytalanságot nevezték meg fő motivációként.²⁰ 2022-ben az afgánok közel fele éheznek, ennek következtében, illetve a jobb gazdasági kilátások keresése miatt a hátrányos helyzetű emberek elvándorolnak majd a vidékről a nagyvárosokba vagy elhagyják Afganisztánt.²¹

3.3. Aszály és árvizek

Az aszály és az árvizek is jelentős okai a népesség elvándorlásnak. Afganisztánban. A lakosság közel 90 százaléka szenved az aszálytól. 6,5 millió lakóhelyet érintett az aszály 2000 óta. A szélsőséges aszály 3 millió dollár értékben tesz tönkre mezőgazdasági terményeket, és súlyos élelmiszerhiányhoz vezet az országban. Ezenkívül az áradások egy másik természeti veszély, amely évente mintegy 55 millió USD kárt okoz. Előrejelzések szerint az árvíz és az aszály a jövőben fokozódhat a klímaváltozás miatt.²²

3.4. Emberi jogok sérelme

A tálibok brutálisan korlátozták a nők részvételét a társadalmi életben, valamint korlátozó intézkedéseket vezettek be a kisebbségi etnikumokkal és vallási közösségekkel szemben. Előírták a férfiak szakállának hosszát, átírták az egyetemek tantervét is. Az üldöztetés különösen kegyetlen a Karzai-kormány korábbi politikusi és tisztségviselőivel szemben.

3.5. Népeségrobbanás

Az ENSZ előrejelzései szerint Afganisztán lakossága 97,3 millióra nő 2050-re. Az agrárszektor járulhatna hozzá a legnagyobb mértékben Afganisztán gazdaságához, és ez az ágazat már most is túlnépesedett a vidéki területeken. A népesség növekedése meghatározza, hogy a vidéki közösségek nem tudnak gazdasági lehetőségeket biztosítani a további munkaerőnek, ami az urbanizáció felgyorsulásához vezet az országban. A városi lakosság aránya 23 százalékról 2050-re több mint 43 százalékra emelkedik. A migrációs kiáramlás egy olyan fejlődő országból, mint Afganisztán eleve komoly gondot okoz, hiszen elsősorban a képzettek hagyják el az országot. Viszont számos problémát okoz a migránsok hazatelepítése és visszailleszkedése okozta feszültség. Az Iránban és Pakisztánban tartózkodó afgán menekültekről és migránsokról szóló számos előrejelzés azt mutatja, hogy az összes afgán menekült és migráns visszatérése Afganisztánba nem lehetséges. A legtöbben eleve nem is szándékoznak hazatelepülni. A Pakisztánban élő 3 millió afgán közül konkrétan 2,5 millió nem tervez visszautat az elégtelen lakhatás, a nélkülözés és a közbiztonság hiánya miatt.

3.6. Szomszédos országok migrációs politikája

²⁰ BARLAS Ahmad Walid és AMMAR Abdullah, „Do Afghan Youth Think of Migrating to Other Countries under the Taliban Regime?”, MPRA Paper, 2022. augusztus 8., <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/114106/>.

²¹ „Afganisztán”, UNICEF, 2022, <https://unicef.hu/unicef-a-vilagban/afganisztan>.

²² „United Nations Humanitarian Coordinator for Afghanistan Condemns Today’s Atrocious Attack at Kabul International Cricket Stadium - Afghanistan | ReliefWeb”, elérés 2022. november 19., <https://reliefweb.int/report/afghanistan/united-nations-humanitarian-coordinator-afghanistan-condemns-todays-atrocious-attack-kabul-international-cricket-stadium>; „Afghanistan Humanitarian Needs Overview 2022 (January 2022) - Afghanistan | ReliefWeb”, elérés 2022. november 19., <https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-humanitarian-needs-overview-2022-january-2022>; „Afganisztán”.

Pakisztán ezúttal lezárta az államhatárát, az emberek többségét Dzsalamábadba költöztették. Az iráni kormányzat is megváltoztatta menekültpolitikáját és az újonnan érkezett afgánokat már nem látták el a letelepedéshez és a munkavállaláshoz szükséges dokumentumokkal. 1994 októberében az iráni tisztviselők az afgán menekülteket három kategóriába sorolták. Az első kategóriába azok tartoztak, akiket állandó tartózkodási engedéllyel láttak el és korlátozás nélkül élhetnek Iránban. Ez 1 270 000 afgánt jelentett. A második, félmillió csoportba az ideiglenes tartózkodási engedéllyel rendelkező afgánok tartoztak. A harmadik csoport tagjai semmilyen tartózkodásra jogosító engedélyt nem kaptak.²³

4. Magyarország migrációs érintettsége és hatása a védelmi szabályozásra

A Magyarországot érintő nyugat-balkáni útvonalon zajló migráció visszaszorítása érdekében eddig megtett intézkedések szükségesek, viszont elégtelenek: erősíteni kell a határőrzetet és az embercsempészek ellen is keményebb fellépés szükséges, valamint a nyugat-balkáni államoknak visszafogadási megállapodásokat kellene kötniük a migráns kibocsátó államokkal. Észak-Afrikából minden bizonnyal még az eddigieknél is többen fognak érkezni, aminek az Afrikát súlytó élelmezési válság, a COVID-19 pandémia, a turizmus megszűnése és a terrorizmus az oka. A pandémia okán a közoktatásból kiesett gyermekek vélhetően korábban kötnek házasságot, vagy lesznek dzsihadista szervezetek tagjai. Afrika demográfiai növekedése várhatóan felgyorsul. Az ukrán-orosz háború és klímaváltozás okozta aszály miatt 280 millió afrikainak egyszerűen nem jut élelem, akik várhatóan útnak fognak indulni. A belső migráció mellett jelentős hányaduk Európát fogja otthonul választani. Ameddig Afganisztánt a talibán foglyul tartja, az afgánok folyamatosan érkeznek a balkáni útvonalon.²⁴

A már említett háború önmagában is jelentős változásokat okozott a magyar menekültügyi szabályozásban, valamint a menekültek tömegei komoly kihívás elé állították a magyar menekültügyi és idegenrendészeti szervezeteket. Az Európai Unió által bevezetett átmeneti védelem számos feladatot, informatikai kihívást és szabályozási változást hozott a magyar belső jogban is. A fegyveres konfliktus jelenlegi szintjén ezek a kihívások vélelmezhetően tartósan fennmaradnak. A Tanács (EU) 2022/382 végrehajtási határozata (2022. március 4.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről kimondja, hogy az ukrán állampolgároknak hazájukból való tömeges (2,5M-6,6 M fő) kiáramlása vélelmezhető és közel fele nemzetközi védelmet fog kérni. A bevezetett uniós átmeneti védelem lényege, hogy a kérelmező maga dönti el, hogy az Európai Unió melyik tagállamában kíván átmeneti védelmet igényelni. Védelmet kérhet minden ukrán állampolgár, hontalan, vagy más jogcímen Ukrajnában tartózkodó személy, aki a háború kitörése előtt

²³ UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER, „Refworld | Amnesty International Report 1995 - Afghanistan”, Refworld, 1995, <https://www.refworld.org/docid/3ae6a9fb18.html>.

²⁴ DOBÓ GÉZA, „Csúcsforgalom a nyugat-balkáni útvonalon – nemzetközi együttműködés hat nyugat-balkáni tranzitország migrációs politikájában” 2022, 26 (2022. november 10.): 17, https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2022/11/20221110_HORIZONT_2022_26_dobo_geza_csucsforgalom_a_nyugat_balkani_utvonalon.pdf.

jogszerűen tartózkodott az országban. Az Európai Uniónak olyan migrációs jelenséget kell kezelnie, amelyen keresztül érkező ukránok a háború miatt belátható időn belül nem tudnak és nem is fognak visszatérni Ukrajnába. Ezt a helyzetet viszont a tagállamok menekültügyi rendszere nem lesz képes kezelni. A hatékonyság hiánya miatt pedig sérülni fog a menekültek érdekvédelme is. A határozat lehetőséget teremtett a tagállamok befogadó kapacitásának monitorozására és ha szükségessé válik, további támogatást is tudjanak nyújtani. Az együttműködést szolgáló „szolidaritási platform” kiváló lehetőséget ad a kapacitások (jelenleg több mint 310 000 férőhely) és támogatási szükségletek megosztására. Amennyiben indokolt, a tagállamoknak a továbbiakban is konzultációt kell folytatni az Európai Külügyi Szolgálattal és szorosan együtt kell működniük az ENSZ menekültügyi főbiztosával is.

Ezzel párhuzamosan a menekültügyi szabályozás Magyarországon inkább a szigorítás irányába mutat.²⁵ A fegyveres összeütközés kitörésének napján hatályba lépő kormányrendelet,²⁶ majd márciusban ezt hatályon kívül helyező rendelet²⁷ ideiglenes védelemben részesíti a hazájukból menekült ukrán, az ott jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat, akik már Magyarországon is benyújthatják menedékkérelmüket. A módosítás hiányában erre a folyamatos bombázás alatt álló Kijevben, a magyar nagykövetségen lett volna lehetőség. Az átmeneti védelem kizárja az igazoltan Ukrajnából érkező, de egyéb belépési feltételeket nem teljesítő személyek visszairányítását és átkísérését. A háború miatt Románia felől érkezőkre is ugyanez igaz. A belepést követően a jogszerű tartózkodás igazolása a következő lépés, amely a három hónapra szóló, tovább utazásra nem jogosító igazoló okmányok kiállítását jelenti. Az igazoló okmányt az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság a gyűjtőpontokon állítja ki. A menekültek olyan számban és gyakorisággal érkeznek, hogy szükségessé vált az okmányigazolás kiállításának átszervezése és felgyorsítása is. 2022. március 7-től a belépési feltételek hiánya ellenére beérkezett menekülteket a rendőrség egy szintén harmincnapos érvényességgel ellátott adatlappal látja el. A menekültügyi szervezetet az érvényesség ideje alatt kell felkeresni a megszokott menekültügyi eljárás lefolytatása érdekében. A vasúton érkező személyek esetében nincs lehetőség okmányok kiállítására, így más eljárásra volt szükség. Vasúti határátkelőhelyen menet közbeni ellenőrzés történik, és mobil segítségével határforgalmi rendőri igazolást kapnak a menekültek. Az igazolás és adatlap érvényessége megegyezik.²⁸

A migrációs nyomás hatására fokozni kellett Magyarország határőrizetét. Ennek értelmében A Kormány Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény 17. §-a alapján a rendkívüli migrációs nyomás kezeléséhez kapcsolódó feladatok hatékony

²⁵ KLENNER Zoltán, „A koronavírus-járvány hatásai a hazai menekültügyi szabályozásra”, in *Rendészet a rendkívüli helyzetekben – húsz éves a Szent László napi konferencia*, 2021. kiad. (Pécs: Magyar Rendészettudományi Társaság, 2021), <http://www.pecshor.hu/periodika/huszonharom.htm>.

²⁶ a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készületségről szóló 2020. évi LVIII. törvény menekültügyi eljárás átmeneti szabályainak eltérő alkalmazásáról szóló 56/2022. (II. 24.) Korm. rendelet

²⁷ az ideiglenes védelemre jogosultként elismert személyekkel kapcsolatos veszélyhelyzeti szabályokról, továbbá a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény szabályainak eltérő alkalmazásáról szóló 86/2022. (III. 7.) Korm. rendelet

²⁸ KAKÓCZ Krisztián, „Az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás mint rendkívüli helyzetben alkalmazott okmány”, in *A rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői*, 2022. kiad. (Pécs: Magyar Rendészettudományi Társaság, 2022), http://www.pecshor.hu/periodika/XXIV/kakocz_krisztian.pdf.

megvalósításához a tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások alcím legfeljebb 10 884 000 000 forinttal történő túllépését hagyta jóvá.²⁹

2022 első félévében a Kormány egyetértett a magyar-szerb határon az ideiglenes biztonsági határzár (IBH) átalakításával. Ennek értelmében a kerítés tetején elhelyezkedő biztonsági elem méteres magasságban került kialakításra, valamint a szerb és a horvát szakasz találkozásánál, a Duna-Dráva Nemzeti Park területén a Hóduna határszakaszon az ideiglenes biztonsági határzár kiépítése valósult meg. A következő félévben a tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások közel 20 milliárd forintos összeggel történő túllépését engedélyezte.³⁰

A Kormány támogatta az Országos Polgárőr Szövetség tagegyesületei állományának határőrizeti feladatokba történő bevonását. Ennek célja, hogy szövetség tagsága közreműködhessen a Magyarország déli határán fokozódó migrációs nyomás kezelésében. A feladatba bevont polgárőrök számára jelentős forrást is biztosított.³¹

5. Összefoglalás és következtetések

Az afganisztáni háború két évtized alatt elképesztő költségeket okozott az Amerikai Egyesült Államoknak, az afgánoknak és más országoknak egyaránt. Az Egyesült Államok 2,3 milliárd dollárt költött az ország stabilitására. A háború, majd a megszállás 2324 amerikai katona, 3917 amerikai vállalkozó (többségében katonai magánvállalatok) és 1144 szövetséges katona életét követelte. Az afgánok veszteségei ezt még inkább felülmúlta: 70 000 afgán katona és rendőr, 46 319 afgán civil (ez valószínűleg jelentősen alábecsült adat) és mintegy 53 000 lázadó veszítette életét. Az afganisztáni háborúval összefüggésben, Pakisztánban közel 67 000 további ember halt meg.³² Tavaly az amerikai katonai jelenlét megszűnésével lezárult Afganisztán több évtizedes drámájának egy fejezete, majd egy másik, még komorabb fejezet kezdődött. A tálibok győzelme fékezhetetlen volt, de sokáig tartott: az Amerikai Egyesült Államok a tálib bevonulást megelőző évben kötött megállapodást a katonai kivonulásról. A tálibok előre nyomultak a vidéken, körülkerítették a tartományi és körzeti centrumokat. Tavasztól nyárig elfoglalták a városokat, egyfolytában meggyőzve az afgán és a nyugati támogatás közeledő felbomlása miatt demoralizálódott afgán hadseregpáncsokokat. A kormány augusztus közepén összeroppant, és a tálibok többnyire harc nélkül vonultak be Kabulba. Ez a rettenetes eseménysorozat véget vetett egy olyan politikai rendnek, amelyet a nyugati hatalmak őriztek két évtizedig. A fejlett világ a tálib állami vagyon befagyasztásával, költségelirányzati segélyek leállításával, és humanitárius büntetésekkel válaszolt. Ezek hatására a tálib kormány nem tudta kigazdálkodni a közszolgák illetményét, a pénzügyi szektor

²⁹ a rendkívüli migrációs nyomás kezeléséhez szükséges további források biztosításáról szóló 1230/2022. (IV. 19.) Korm. határozat 1. pontja

³⁰ az ideiglenes biztonsági határzár kiépítésével, illetve a meglévő határkerítés megerősítésével kapcsolatos intézkedésekről szóló 1338/2022. (VII. 15.) Korm. határozat

³¹ Országos Polgárőr Szövetség tagegyesületei állományának határőrizeti feladatokba történő fokozottabb bevonásáról és az azzal összefüggő források biztosításáról szóló 1036/2022. (II. 2.) Korm. határozat

³² BATEMAN Kate, „In Afghanistan, Was a Loss Better than Peace?“, *United States Institute of Peace*, 2022. november 3., <https://www.usip.org/publications/2022/11/afghanistan-was-loss-better-peace>.

megbénult és a fejleményeket pedig még súlyos aszály is fokozta. Az országban 23 millió ember nélkülöz és a tálibok hatalomátvétele óta humanitárius tragédia zajlik. Az ENSZ adatai szerint több millió afgán gyermek éheznek. A tálibok jelenleg az Iszlám Állam ellen vívott kegyetlen erőpróbával néznek szembe. Az időszaki kabinet tagjai valamennyien tálibok és férfiak. A lányiskolák lezárása már önmagában világraszóló felháborodást okozott. Jelenleg is folynak bírósági eljárás nélküli brutális kivégzések. A tálibok tavaly augusztusi hatalomátvétele után az hosszadalmas afganisztáni konfliktus hirtelen átadta helyét az emberi jogok nehezítésének és a humanitárius krízisnek, hiszen jórészt megszűntek a külföldi segélyszervezetek segélyei. A tálibok azonnal megvonták a nők jogait és a médiaszabadságot, azaz a 2001 utáni újjáépítési erőfeszítések egyik legfontosabb eredményeit. A legtöbb középiskolát bezárták a nők előtt és megtiltották számukra az állami foglalkoztatást. A sajtószabadság tulajdonképpen megszűnt. A tálibok számos városban felkajtották, megfenyegették, és néha őrizetbe vették vagy kivégezték a korábbi kormány tisztviselőit vagy családtagjaikat. Amikor a tálibok 2021. augusztus 15-én bevonultak Kabulba, amelynek hatására emberek ezrei próbáltak az országból kimenekülni. A tálibok hatalomra kerülése tehát Afganisztánt a humanitárius válságból katasztrófába sodorta, mivel afgánok milliói a bevételkiesés, és az emelkedő élelmiszerárak miatt éheznek.³³ Az ENSZ jelentése szerint 2021 derekáig a tálibok okozták a legtöbb halálesetet, és az áldozatok fele nők és gyermekek közül került ki. Az ország a legutolsó helyen áll a nők, a béke és a biztonság helyzetét mutató globális listán.³⁴

Az menekülteket tradicionálisan befogadó szomszédos országok, különösen Irán és Pakisztán menekültügyi politikája mára drasztikusan megváltozott. A befogadás helyett az elzárkózást választották. Az afgán migráció következő úticélja emiatt szükségszerűen Európa lett. A 2015-ös migrációt megelőző bevándorlás ezáltal egy mérföldkő volt. Egész addig a migráció nem volt uralkodó politikai téma sem Európában, sem Magyarországon. Egyrészt eleve nem érkeztek nagy számban bevándorlók, másrészt a beérkező muszlimok szekularizált világból jöttek, rugalmasabbak és nyitottabbak voltak az integrációra, illetve a diplomával rendelkezők aránya magasabb volt a többségi társadalom diplomásainak arányánál. 2015 után már sokkal nagyobb számban érkeztek, köztük pedig még többen olyanok, akik nem csupán a nyelvi korlátok miatt nem voltak nyitottak fölvenni a befogadó országok kultúráját.³⁵ A magyar védelmi szabályozás jelentős módosításokon esett át, de ennek nem a várt afgán kiáramlás volt a legfontosabb oka. Először a COVID-19 okozta pandémia visszaszorítását célzó intézkedések voltak, amely járványügyi intézkedései a menedékkjogot is érintették. Majd a

³³ Lessons from the Afghanistan Peace Process (Lessons from the Afghanistan Peace Process, Washington, D.C., 2022. október 25.), <https://www.usip.org/events/lessons-afghanistan-peace-process>. (Letöltés ideje: 2022. október 5.)

³⁴ Az afganisztáni helyzet, különös tekintettel a nők jogainak helyzetére, Európai Parlament weboldala, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0128_HU.html. (Letöltés ideje: 2022. október 14.)

³⁵ Christián László: „Rendőri helyzetjelentés a frontvonalról” A 2015. évi migrációs helyzet rendőri kezelése. In: Tóth Péter (szerk.) *Magyarország és a 2015-ös az európai migrációs válság*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017. 150.

módosítás későbbi, behatóbb indítéka a váratlanul kirobban ukrán-orosz háború következtében bekövetkező menekültválság lett.

Irodalomjegyzék

„A Kormány Ismét Meghosszabbítja a Tömeges Bevándorlás Okozta Válsághelyzetet”. <https://kormany.hu>, 2021. szeptember 3. <https://kormany.hu/hirek/a-kormany-ismet-meghosszabbítja-a-tomeges-bevandorlas-okozta-valsaghelyzetet>.

ADELKHAH, Fariba és OLSZEWSKA, Zuzanna. „The Iranian Afghans”. *Iranian Studies* 40, 2 (2007. április): 137–165. <https://doi.org/10.1080/00210860701269519>.

„Afganisztán”. UNICEF, 2022. <https://unicef.hu/unicef-a-vilagban/afganisztan>.

„Afghanistan: Country Policy and Information Notes”. GOV.UK, 2022. április 29. <https://www.gov.uk/government/publications/afghanistan-country-policy-and-information-notes>.

„Afghanistan Humanitarian Needs Overview 2022 (January 2022) - Afghanistan | ReliefWeb”. Elérés 2022. november 19. <https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-humanitarian-needs-overview-2022-january-2022>.

„Aid Group Says 4,000-5,000 Afghans Crossing into Iran Daily”, 2022. <https://www.aljazeera.com/news/2021/11/10/aid-groups-says-4000-5000-afghans-crossing-into-iran-daily>.

BARLAS, Ahmad Walid. „Population Movements in Afghanistan: A Historical Overview, Migration Trends under the Taliban Regime, and Future Outlooks”. MPRA Paper, 2022. augusztus 12. <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/114179/>.

BARLAS, Ahmad Walid és AMMAR, Abdullah. „Do Afghan Youth Think of Migrating to Other Countries under the Taliban Regime?” MPRA Paper, 2022. augusztus 8. <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/114106/>.

BARR, Heather. *Unwelcome guests: Iran's violation of Afghan refugee and migrant rights*. New York: Human Rights Watch, 2013.

BATEMAN, Kate. „In Afghanistan, Was a Loss Better than Peace?” *United States Institute of Peace*, 2022. november 3. <https://www.usip.org/publications/2022/11/afghanistan-was-loss-better-peace>.

„BBC Radio 4 - Afghanistan: The Lessons of War”. BBC, 2022. <https://www.bbc.co.uk/programmes/b04pshdh>.

„BBC Two - Afghanistan: Getting Out”. BBC, 2022. <https://www.bbc.co.uk/programmes/m001b6s3>.

„COI Publications”. Government. European Union Agency for Asylum, 2022. <https://euaa.europa.eu/coi-publications>.

DOBÓ, Géza. „Csúcsforgalom a nyugat-balkáni útvonalon – nemzetközi együttműködés hat nyugat-balkáni tranzitország migrációs politikájában” 2022, 26 (2022. november 10.): 17. https://www.migraciokutato.hu/wp-content/uploads/2022/11/20221110_HORIZONT_2022_26_dobo_geza_csucsforgalom_a_nyugat_balkani_utvonalon.pdf.

„Executive Summary of the Asylum Report 2022”. European Union Agency for Asylum, 2022. augusztus 31. <https://euaa.europa.eu/executive-summary-asylum-report-2022>.

„GDP per Capita (Current US\$) - Afghanistan | Data”. World Bank, 2022. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=AF>.

„Joint Statement on Afghanistan”. *United States Department of State* (blog), 2021. augusztus 15. <https://www.state.gov/joint-statement-on-afghanistan/>.

„Joint Statement: One Year after the Country’s Takeover by the Taliban – How Did Europe Welcome Afghans in Need of Protection? | European Council on Refugees and Exiles (ECRE)”. *European Council on Refugees and Exiles* (blog), 2022. szeptember 9. <https://ecre.org/joint-statement-one-year-after-the-countrys-takeover-by-the-taliban-how-did-europe-welcome-afghans-in-need-of-protection/>.

KAKÓCZ, Krisztián. „Az ideiglenes tartózkodásra jogosító igazolás mint rendkívüli helyzetben alkalmazott okmány”. In *A rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői*, 2022. kiad. Pécs: Magyar Rendészettudományi Társaság, 2022. http://www.pecshor.hu/periodika/XXIV/kakocz_krisztian.pdf.

KLENNER, Zoltán. „A koronavírus-járvány hatásai a hazai menekültügyi szabályozásra”. In *Rendészet a rendkívüli helyzetekben – húsz éves a Szent László napi konferencia*, 2021. kiad. Pécs: Magyar Rendészettudományi Társaság, 2021. <http://www.pecshor.hu/periodika/huszonharom.htm>.

„Refugees From Afghanistan: The World’s Largest Single Refugee Group - Afghanistan | ReliefWeb”, 1999. <https://reliefweb.int/report/afghanistan/refugees-afghanistan-worlds-largest-single-refugee-group>.

„Taliban capture first Afghan provincial capital, in Nimroz - police | Reuters”, 2021. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/taliban-capture-first-afghan-provincial-capital-nimroz-police-2021-08-06/>.

UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER. „Refworld | Amnesty International Report 1995 - Afghanistan”. Refworld, 1995. <https://www.refworld.org/docid/3ae6a9fb18.html>.

———. „UNHCR - Refugee Statistics”. UNHCR, 2022. <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>.

———. „UNHCR - Refugee Statistics”. UNHCR, 2022. <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>.

United Nations High Commissioner for. „Global Trends”. UNHCR, 2022. <https://www.unhcr.org/globaltrends.html>.

„United Nations Humanitarian Coordinator for Afghanistan Condemns Today’s Atrocious Attack at Kabul International Cricket Stadium - Afghanistan | ReliefWeb”. Elérés 2022. november 19. <https://reliefweb.int/report/afghanistan/united-nations-humanitarian-coordinator-afghanistan-condemns-todays-atrocious-attack-kabul-international-cricket-stadium>.